

Silicon Valley is een [gebied in San Francisco](#) waar veel technologie bedrijven zitten, waaronder Apple, eBay, Facebook en Google. Eén van de meest populaire scholen in dit gebied, waar ook veel kinderen van de top van de diverse bedrijven naar toe gaan, is de Waldorf School – een school waar geen computer, geen laptop, geen tablet en geen smartphone te bekennen is.

Waldorf School

Waldorf School of the Peninsula, opgericht in 1984, is één van de 160 Waldorf scholen in Noord Amerika. Waldorf is de internationale naam voor het *vrijeschoolonderwijs*. Op deze scholen wordt gewerkt met holistisch onderwijs. 'Leerlingen met een [holistische leerstijl](#) letten op de grote lijn, zoeken naar verbanden in de leerstof, letten minder op details en leggen vaker verbanden met andere leerdomeinen. Of, zoals de school het zelf [omschrijft](#): '...to provide children in the fast-paced, technology-oriented culture of Silicon Valley with a holistic education that addresses the heart and will as well as the mind.'

De school stelt dat het moderne onderwijs te sterk focust op academische kennis, waarbij er te weinig aandacht is voor het kind zelf, waaronder het ontwikkelen van zijn of haar persoonlijkheid (emoties, sociale vaardigheden etc.), doorzettingsvermogen etc. Zodoende heeft de school er voor gekozen om een interdisciplinair curriculum neer te zetten, waarbij het opdoen van academische kennis wordt gecombineerd met 'hands-on' leren, zoals kunst, performance, samenwerken, kritisch denken etc. Computers zouden daarbij hinderlijk zijn voor het leerproces.

Maar waarom kiezen mensen die bij vooraanstaande technologische bedrijven werken er voor om hun kinderen op deze school te plaatsen?

Computers in het onderwijs

Veel scholen investeren tegenwoordig in technologie. De samenleving wordt immers steeds technischer en technologie kan het onderwijs effectiever maken. Meer investeren in bijvoorbeeld computers levert echter [niet aantoonbaar](#) betere leerresultaten op. Zo stelt Andreas Schleicher (OECD) "If you look at the best-performing education systems, such as those in East Asia, they've been very cautious about using technology in their classroom. Those students who use tablets and computers very often tend to do worse than those who use them moderately,". Al hoewel hier wel een [nuance te plaatsen is](#), zijn er de laatste tijd relatief veel onderzoeken die de verwachte meerwaarde van computers in twijfel trekken of zelfs teniet doen.

Het bovenstaande lijkt misschien een schreeuw naar het verleden, maar ook in Nederland zijn er bijvoorbeeld aardig wat [universiteiten die laptops verbieden](#). Niet gek, als je bedenkt dat het maken van [aantekeningen op papier effectiever is](#) dan het maken van aantekeningen op een device.

Daarbij hebben leerlingen thuis al voldoende gadgets, digitale hulpmiddelen etc. dus waarom er op school óók nog mee werken? Is dat wel nodig?

Computers vs. docent

De discussie gaat echter verder dan technologie als hulpmiddel. Soms hoor je de vraag 'gaat technologie docenten vervangen?'. Eagle (medewerker executive communicatie bij Google, dochter op Waldorf School) [stelt](#) dat dit onzin is: *"The idea that an app on an iPad can better teach my kids to read or do arithmetic, that's ridiculous."* Ook in De Correspondent stond eerder al een artikel waarin uitgebreid is betoogd waarom [de docent van de toekomst geen robot is](#). *"Engagement is about human contact, the contact with the teacher, the contact with their peers,"* - Pierre Laurent, voormalig medewerker van Microsoft en Intel met 3 kinderen op Waldorf School.

Naar verwachting blijven docenten dan ook nog wel even nodig.. wat niet weg neemt dat een deel van onze taken (nakijken, simpele instructie, etc.) makkelijker wordt gemaakt of zelfs (deels) kan worden overgenomen door technologie. Taakverwarming: dat scheelt tijd en dus geld.

Sociale ongelijkheid

Het onderwijs bij Waldorf is niet goedkoop: tot leerjaar 1 van het voortgezet onderwijs betaal je als ouder \$17.750 per jaar, daarna wordt het \$24.400 per jaar. Daar krijg je als ouder goede, hoogopgeleide docenten voor terug - precies waar de ouder voor willen betalen: *"At Google and all these places, we make technology as brain-dead easy to use as possible. There's no reason why kids can't figure it out when they get older."*, aldus Eagle. De prijs voor de school wijkt overigens niet af van de gemiddelde prijs die je als ouder betaalt voor een privé school in Amerika (wat Waldorf School is) - zo hebben wij ondervonden tijdens [onze reis naar New York](#).

Wel zet het je aan het denken, zo stelt ook [Ronald Hünneke](#), docent aan de universiteit van Groningen. Tijdens een van zijn stand-up filosofie sessies (Heinkenszand, 8 februari 2017) kwam de vraag of de sociale ongelijkheid zou toenemen, omdat niet alle leerlingen met de 21e eeuwse vaardigheden zouden kunnen meekomen.. *"Dat weet ik niet, dat kan ik niet voorspellen."* zei hij. *"Ik maak mij vooral zorgen om de kloof die zal ontstaan tussen kinderen waarvan de ouders scholen met echte, goede docenten kunnen betalen en mensen die hun kinderen naar goedkopere scholen moeten sturen, waar door middel van technologie is bezuinigd op docenten."* Een interessante gedachte..

..of deze gedachte klopt? Misschien. Het is in ieder geval belangrijk om te bewaken dat het gebruiken van technologie niet een doel op zich wordt en het is goed om te beseffen dat het niet in alle situaties een meerwaarde heeft.